

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Aprendizaxe e Ensino da Historia e as Ciencias Sociais		Código	652604421
Titulación	10 Mestrado Universitario en Profesorado de Educación Secundaria: Ciencias Sociais (Geografía e Historia)			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Díaz Diéguez, Carlos	Correo electrónico	c.dieguez@udc.es	
Profesorado	Díaz Diéguez, Carlos	Correo electrónico	c.dieguez@udc.es	
Web	https://pdi.udc.es/es/File/Pdi/F57DK			
Descrición xeral	Na presente materia abordarase a Historia como disciplina escolar e os seus eixos estruturantes; así como as finalidades do ensino da Historia, a educación para a cidadanía, o coñecemento do feito relixioso e a espiritualidade ao longo do tempo, nos seus distintos contextos, e os factos económicos. Para alén das dificultades dos contidos históricos para o estudiantado de Educación Secundaria			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	(CE-E1) Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A2	(CE-E2) Coñecer os contidos que se cursan nas respectivas ensinanzas
A3	(CE-E3) Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
A4	(CE-E4) Coñecer contextos e situacións nas que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A5	(CE-E5) Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
A6	(CE-E6) Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A7	(CE-E7) Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A8	(CE-E8) Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas das e dos estudantes.
A9	(CE-E9) Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
A10	(CE-E10) Coñecer estratexias e procedimentos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulamentación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
A11	(CE-E11) Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A12	(CE-E12) Analizar criticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación empregando indicadores de calidade.
A13	(CE-E13) Identificar os problemas relativos ao ensino e aprendizaxe das materias da especialización e propor alternativas e solucións.
A14	(CE-G14) Respetar e promover os dereitos humanos, os valores da cultura da paz e dos valores democráticos, e o recoñecemento dos principios e fundamentos da atención á diversidade.
A19	(CE-P2) Acreditar un bon uso da expresión oral e escrita na práctica docente.
B1	(CE-G1) Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
B2	(CE-G2) Comprender o desenvolvemento da personalidade de estes estudantes e as posibles disfuncións que afectan á aprendizaxe.
B3	(CE-G3) Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
B4	(CE-G4) Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
B5	(CE-G5) Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
B6	(CE-G6) Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
B8	(CE-G8) Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
C1	N.1. Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma.
C3	N.3. Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.

C4	N.4. Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	N.6. Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñibel para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	N.7. Asumir como profesional e cidadán/cidadá a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	N.8. Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

-Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.	AP1	BP1	CP1
-Coñecer os contidos que se cursan nas respectivas ensinanzas.	AP2	BP2	CP3
-Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.	AP3	BP3	CP4
-Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.	AP4	BP4	CP6
-Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.	AP5	BP5	CP7
-Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.	AP6	BP6	CP8
-Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas das e dos estudantes.	AP7	BP8	
-Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.	AP8		
-Coñecer estratexias e procedimentos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulamentación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.	AP9		
-Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	AP10		
-Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación empregando indicadores de calidade.	AP11		
-Identificar os problemas relativos ao ensino e aprendizaxe das materias da especialización e propor alternativas e solucións.	AP12		
-Identificar os problemas relativos ao ensino e aprendizaxe das materias da especialización e propor alternativas e solucións.	AP13		
-Respetar e promover os dereitos humanos, os valores da cultura da paz e dos valores democráticos, e o recoñecemento dos principios e fundamentos da atención á diversidade.	AP14		
-Acreditar un bon uso da expresión oral e escrita na práctica docente.	AP15		
-Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.	AP16		
-Comprender o desenvolvemento da personalidade de estes estudantes e as posibles disfuncións que afectan á aprendizaxe.	AP17		
-Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecimentos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	AP18		
-Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.	AP19		
-Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.			
-Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.			
-Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.			
-Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma.			
-Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			
-Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			
-Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.			
-Asumir como profesional e cidadán/cidadá a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.			
-Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			

Contidos	
Temas	Subtemas
1) A Historia como disciplina escolar: eixos estruturantes e as finalidades do ensino da Historia, a educación para a cidadanía, o coñecemento dos feitos sociais, culturais, políticos e económicos.	-A función escolar do ensino-aprendizaxe da Historia e as Ciencias Sociais. Criterios de selección e elaboración de materiais educativos.

2) Dificultades dos contidos históricos para os estudantes de Educación Secundaria. Selección dos contidos históricos. Xustificación.	-A avaliación dos contidos históricos. Criterios e instrumentos de avaliación. Qué e para qué?
3) Organización e secuenciación dos contidos / Fontes, recursos e metodoloxías no ensino da Historia.	-Institucións: arquivos, hemerotecas, bibliotecas, museus.
4) Estratexias de ensino-aprendizaxe e a súa relación cos distintos modelos didácticos. Diferentes tipos de actividades. Fontes, recursos e metodoloxías no ensino da Historia / Recursos didácticos e experiencias de aprendizaxe no ensino da Historia.	-Cómo realizar unidades didácticas de Historia. -Fontes: escritas, iconográficas, orais, outros recursos materiais.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Análise de fontes documentais	A12 A13 A14 B1 C1 C4 C7	4	10	14
Traballos tutelados	A1 A8 A9 A19 B3 B4 C3 C6 C8	6	15	21
Aprendizaxe colaborativa	A1 A8 A11 A12 A14 B2 B5	12	13	25
Discusión dirixida	A12 A13 A14 A19 B8 C4 C7	1	2	3
Presentación oral	A19 B3 C1 C4 C6 C7	2	15	17
Sesión maxistral	B1 B3 B4 B5 C4 C6	21	10	31
Actividades iniciais	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A10 A11 A12 A13 A14 B6	2	25	27
Atención personalizada		12	0	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	Actividades que se realizarán ao longo da materia onde se analizarán diferentes fontes documentais. Fundamentalmente artigos de investigación sobre Historia e a súa función social, Didáctica da Historia e as Ciencias Sociais desde unha perspectiva crítica.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma do alumnado, consistirá na formulación e desenvolvemento dunha investigación ou innovación propia do campo da Didáctica da Historia e das Ciencias Sociais.
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en grupo de forma colaborativa coa axuda do profesor orientada fundamentalmente ao desenvolvemento do traballo tutelado.
Discusión dirixida	Reflexión e discusión en grupo, coa axuda do profesor, orientada fundamentalmente á comprensión da materia e a súa natureza e potencialidades.
Presentación oral	Como resultado do traballo tutelado presentarase na aula os obxectivos e resultados principais do mesmo.
Sesión maxistral	Mediante as sesións maxistras traballaranse os contidos que conforman o marco teórico-práctico a partir da exposición oral, guiada co uso de presentacións, de medios audiovisuais e coa introdución de cuestións dirixidas ao alumnado coa finalidade de favorecer a aprendizaxe e a construción do coñecemento. Realizarase unha exposición xeral introdutoria de cada un dos distintos temas de que consta o programa, indicando os aspectos que o alumnado debe ampliar co seu traballo persoal, coas oportunas orientacións bibliográficas. Tendo en conta que esta materia se vai impartir seguindo un modelo híbrido, existe a posibilidade de que estas sesións maxistras sexan gravadas e postas a disposición do alumnado a través da Moodle da materia, dependendo do contexto sanitario provocado pola COVID-19.

Actividades iniciais	Metodoloxía centrada en familiarizar ao alumnado coa aprendizaxe e ensino da Historia e as Ciencias Sociais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral Actividades iniciais Análise de fontes documentais Traballos tutelados Aprendizaxe colaborativa	Os traballos de tarefas de aula terán un seguimento personalizado para garantir o cumprimento dos obxectivos e prazos así como para resolver dúbidas.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Análise de fontes documentais	A12 A13 A14 B1 C1 C4 C7	Analizarase criticamente e reflexionarase sobre documentación repartida na aula.	10
Traballos tutelados	A1 A8 A9 A19 B3 B4 C3 C6 C8	A aprendizaxe de metodoloxías para a súa aplicación didáctica concretarase na elaboración dun estudo ou traballo acerca dalgunha das temáticas consideradas no espectro dos espazos culturais. O alumnado seleccionará un tema, formulará os obxectivos, realizará unha xustificación, desenvolverá a metodoloxía idónea, resolverá o tema e/ou proposta e obterá as conclusións pertinentes.	40
Aprendizaxe colaborativa	A1 A8 A11 A12 A14 B2 B5	Actividades que promovan o traballo en pequenos grupos: intercambio de información, discusións, postas en común, toma de decisións, comprensión do grupo como unha tarefa única.	20
Discusión dirixida	A12 A13 A14 A19 B8 C4 C7	Os textos e temas que se traballen na aula serán obxecto, puntualmente, de discusión dirixida na aula. facilitando a adquisición das destrezas explicativas fundamentais para o desenvolvemento da profesión de profesor/a.	15
Presentación oral	A19 B3 C1 C4 C6 C7	Os traballos de pequeno grupo serán obxecto de exposición na aula, xa que facilitan a adquisición das destrezas explicativas fundamentais para o desenvolvemento da profesión de mestres/as.	15

Observacións avaliación

Na avaliación terase en conta a participación e dedicación á materia, tanto na aula como nas actividades realizadas fóra da mesma. Aquel alumnado que non supere a avaliación continúa, a partir das metodoloxías presentes na materia, terá que superar unha proba obxectiva. A presentación oral será presencial, a non ser que o impida o contexto (neste caso optarase polo modo telemático, vía Teams).

O alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, que fai uso da devandita exención, debe presentar os traballos individuais que se orienten ao resto do alumnado, así como un traballo final.

Nos traballos a realizar, o plaxio e a

utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido literalmente a través da internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se for o caso, ou permiso do seu autor/a, poderá ser considerada causa de cualificación de suspenso na actividade. Todo iso sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese haber lugar tras o correspondente

procedemento. Igualmente, será imprescindible a corrección lingüística á hora de dar por superados os devanditos traballos.

Fontes de información

Bibliografía básica	BIBLIOGRAFÍA BÁSICA-BURKE, P (1994): Formas de hacer historia, Alianza, Madrid.-CARRETERO, M ET ALII (1989): La enseñanza de las Ciencias Sociales.Madrid. Visor.-FERNÁNDEZ VALENCIA, A. (coor, 2001): Las mujeres en la enseñanza de las Ciencias Sociales. Madrid. Síntesis.-HERNÁNDEZ SANDOICA, E. (1995):Los caminos de la historia.Madrid. Síntesis.-HERNÁNDEZ SANDOICA, E. (2004):Tendencias historiográficas actuales. Escribir Hª de hoy. Madrid. Akal.-PLUCKROSE, (1993): Enseñanza y aprendizaje de la historia. Madrid. Morata.-UBIETO,A. (1988): El entorno, lo que nos rodea, como fuente histórica y materia de estudio.ICE de la Universidad de Zaragoza.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías